

de arveretlige, og dels de kirkeretlige hensyn. Dåben underkastes følgelig en indgående analyse, hvorunder omtales det åndelige slægtsskab, som stiftes ved dåben, og dets betydning for ægteskabsbetingelserne efter kanonisk ret. Efter et kapitel om udsættelse af børn følger to exkurser om henholdsvis graduerings-systemet i kanonisk og svensk ret og om vandøsningen ved dåb. En sammenfatning på tysk og et udmærket noteapparat afrunder afhandlingen.

Blandt Lizzie Carlssons fortjenester som forsker bør fremhæves hendes ønske om at sætte svensk retsudvikling ind i en bredere europæisk sammenhæng og hendes interesse for andre nordiske retssystemer end det svenske. Hendes arbejder om kvindens ægteskabelige retsstilling blev derfor aldrig uden interesse for dansk forskning.

Inger Dübeck

Das Ostgötenrecht (Östgöotalagen). Aus dem Altschwedischen übersetzt und erläutert von *Dieter Strauch*. Leipzig 1971. 302 s.

Östgöotalagen är inte den första nordiska rättskälla som blivit översatt till tyska. Studiet av äldre nordisk rätt har i Tyskland bedrivits från 1930-talet och präglats av aktningsvärd strävan efter överblick över den nordiska litteraturen på området. Föreliggande typ av översättningar har i så måtto betydelse för skandinaviska forskare på området, att de ger dem möjlighet att orientera sig i den terminologi man på modern tyska kan använda för att återge det gamla lagspråket. Därmed kan man också ta ställning för vilka typer av missförstånd som kan insmyga i sig i icke-skandinavisk behandling av nordiska rättsförhållanden. Ett »Kommentierendes Register« fyller nästan 70 sidor och kompletteras av en fem sidors ordlista över svenska ord och deras moderna tyska översättning.

Tore Nyberg

NYERE TID

Economy and Society in Early Modern Europe. Essays from Annales, ed. by *Peter Burke*. Routledge & Kegan Paul, London, 1972. 169 s. £ 2.25.

Essays in European Economic History 1500-1800. Ed. for the Economic History Society by *Peter Earle*. Oxford at the Clarendon Press, 1974. vii + 273 s. £ 5.00.

Det væsentligste incitament til udsendelsen af afhandlingsantologier af denne type ligger – hvad udgiverne ikke selv lægger skjul på – i det undervisningsmæssige og forskningsmæssige behov for at gøre kontinentets forskningsresultater tilgængelige for engelske læsere. Fra mere almene synspunkter afhænger værdien derimod nok så meget af, om samlinger af denne art opfylder de mindstekrav til indre konsistens, som antologien må stille. For begge samlin-

gers vedkommende er det klart – og for Peter Burke's vedkommende udtrykkeligt anført – at et ledemotiv har været en præsentation af *Annales*-skolens resultater i udforskningen af det 16.–18. århundredes økonomiske historie.

Mod begge samlinger – og ikke mindst mod Peter Burke's – kunde man principielt indvende, at *Annales*-skolens doktriner næppe er så specielt økonomisk- eller socialhistoriske, som man her kunde få indtryk af. Mest vellykket er utvivlsomt Peter Earle's antologi, der med heldig hånd har forenet en række væsentlige afhandlinger om kontinentets økonomiske udvikling (F. Braudel, H. Kellenbenz, J. Meuvret, P. Vilar, P. & H. Chaunu, J. Topolski, Em. Le Roy Ladurie, J. Jacquart, R. Romano, J. G. van Dillen og M. Barckhausen); kun Skandinavien er holdt udenfor med det (sagligt lidt tvivlsomme) argument, at nordiske historikere publicerer deres resultater i lettilgængelig form i *The Scandinavian Economic History Review*, men bogen er på sin vis et værdifuldt – og værdigt – supplement til de tre bind (engelskorienterede) *Essays in Economic History*, som E. M. Carus-Wilson har udsendt for *The Economic History Society* (London 1954–62).

Langt mindre heldigt er Peter Burke's udvalg, ikke på grund af de udvalgte afhandlingers kvalitet, der er hævet over enhver tvivl (F. Braudel, C. Cipolla, C. Verlinden, J. Craeybeckx, M. Malowist, Z. P. Pach og Em. Le Roy Ladurie), men fordi udvalget er altfor tilfældigt og åbenbart mere bestemt af, at udgiveren har ønsket kontinentets 'randområder' (hvorfor da ikke Skandinavien?) repræsenteret end af de træk, der egentlig karakteriserer *Annales*-skolen. Selv har udgiveren bidraget med en ikke altfor dybtgående introduktion om *Annales*-skolens særlige fysiognomi.

E. Ladewig Petersen

G. R. Elton: *Studies in Tudor and Stuart Politics and Government. Papers and Reviews 1946–1972. Vol. I–II.* Cambridge University Press 1974. xii + 401 + x og 267 s. vol. I £ 7.00, vol. II £ 5.00, sætpris £ 10.80.

Som Tudor-århundredet i engelsk historie domineredes af to indbyrdes vidt forskellige, men hver for sig karakterfulde personligheder, Henrik VIII og hans datter Elizabeth I, er det 20. århundredes opfattelse af Tudorperioden behersket af to indbyrdes lige så forskellige, men hver for sig meget markante forskerpersonligheder, nemlig A. F. Pollard og – efter Pollards død i 1948 – G. R. Elton. Skønt forskellige har disse to forskere to ting fælles: en formidabel arbejdsevne og en grundlæggende idé. For Pollard var Englands historie i det 16. århundrede historien om nationalstatens gradvise frigørelse fra den universelle kirke; for Elton er det historien om magtapparatets forvandling, i hovedsagen bestemt af Thomas Cromwells gennemførelse af *the supremacy of the statute* i 1530'erne. Disse to opfattelser af forløbet er ikke forenelige, og en væsentlig del af professor Eltons produktion er derfor helliget et opgør med Pollards tolkning – et opgør, der er lykkedes så godt, at dr. Penry Williams i 1963 med ret kunne bemærke, at »the cogency of Dr Elton's arguments and the enviable range of his output have come near to giving him a monopoly of